

אֶזְרָנוֹת

פְּרֻשַׁת תּוֹלְדוֹת

לְעַמְּנוּ עֵבֶת

כ"ג, א' ע"ו רס"ב

שְׁזָה נוֹגַע לְבָנוֹ, וְעָנְשׁוּ שָׁל הַבֵּן וְדָאֵי הִיָּה נוגע בו כל כך פאלו הִיָּה זֶה הַעֲנֵשׁ הַפְּרָטִי שְׁלוֹ, לְכֵן שְׂמַח הָאֵב וְאוֹמֵר: בְּזֶה שְׂחַנְכֵתִי אֶת בְּנֵי לְלַמֵּד תּוֹרָה עַד מְלֹאת לוֹ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְהִבְאֵתִיו לְמִקְרָא, מִשְׁנָה, מִצְוָה, עַל יְדֵי זֶה יִכּוֹל אֲנִי לֹאמֵר אֶת הַבְּרָכָה 'בְּרוּךְ שְׂפָטְרָנִי', כְּלוֹמֵר נָקִי אֲנִי וּפְטוּר, הִיֹּת וּשְׂמֵרָתִי 'מְעַנְשׁוּ שָׁל זֶה' כְּשֶׁהִדְגַּשׁ הוּא עַל 'שָׁל זֶה' דִּיקָא, אֲנִי שְׂמֵרָתִי אֶת הַיֶּלֶד הַזֶּה שְׁלֹא יַעֲנֵשׁ, וּמִמִּילָא יֵשׁ לִי חֶלֶק נֶכֶר בְּדֶרֶךְ הַטּוֹבָה בַּה צוּעֵד בְּנִי, כִּי מְלֹאתִי אֶת תְּפִיקָדִי כְּרָאִי, שְׂכַתּוֹצְאָה מִמְּנֵו הַיֶּצֵר הַטּוֹב בַּעַת הַגִּיעוּ עֵתָהּ בְּמֹלֶאת לוֹ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, יִמְשִׁיךְ עוֹד לְהַלְחֵם בִּיצֵר הָרַע, וּמִמִּילָא דְאֶגְתִּי לְבָנִי שְׁלֹא יִגִיעַ חֲלִילָה לְיַדִּי עֲבֵרוֹת, רַק שְׂיִהִיָּה בֵּר מִצְוָה אֶמְתִּי, וְיִמְשִׁיךְ וְיִרְבֶּה לַעֲשׂוֹת מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. וְרָאָה זֶה פְּלֵא, 'בְּרוּךְ שְׂפָטְרָנִי' עוֹלָה כְּמִסְפֵּר 'מִקְרָא מִשְׁנָה מִצְוָה', כְּלוֹמֵר נָקִי אֲנִי מִן הַתְּחִיבּוֹתִי, כִּי עַד מְלֹאת לוֹ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה הִבְאֵתִי לוֹ מִקְרָא מִשְׁנָה וּמִצְוָה.

וְהוּוּ דִיקָא לְשׁוֹן הַמְדַרְשׁ רַבָּה פְּרֻשַׁת תּוֹלְדוֹת (סג י'): אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, צְרִיךְ אָדָם לְהַטְפִּיל בְּבָנוֹ עַד י"ג שְׁנָה, מִכָּאֵן וְאִילָךְ צְרִיךְ שְׂיִאמֵר 'בְּרוּךְ שְׂפָטְרָנִי מְעַנְשׁוּ שָׁל זֶה'. וּפְרֻשׁ בְּמִתְנֵוֹת כְּהֵנָּה, לְהַטְפִּיל לְלַמֵּד עִמּוֹ תּוֹרָה וּמִצְוֹת עִי"ש, רְצָה לֹאמֵר, אַחַר שְׂטַפֵּל עִמּוֹ לְלַמֵּד אוֹתוֹ תּוֹרָה וּמִצְוֹת זֶה מִקְרָא מִשְׁנָה וּמִצְוֹת תְּפִלּוֹ, עַל יְדֵי זֶה פְּטָרָנִי, הִיֵּנוּ עֲשִׂיתִי מַה שְׂמַטְל עָלֵי שְׁלֹא יְבוֹא יְלֵד זֶה לְיַדִּי עוֹנֵשִׁין (מִתּוֹךְ מֵאֵמֶר 'חֲנוּךְ לְנַעֲר' קוֹבֵץ 'תְּפֹאֶרֶת יִשְׂרָאֵל' מוֹדִיעֵץ תְּשַׁרִי תש"ד עמ' 9-10).

(ספר ספיר ויהלום - להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

עַד עֵתָהּ בְּגִין חֲטָאֵי בְּנוֹ, וּמַעַתָּה יוֹשְׁתּוֹ עַל רֹאשׁ הַבֵּן, וּחֲכָמִים עוֹד תִּקְנוּ בְּרַכָּה מִיַּחַדֵּת עַל כֵּךְ, שֶׁהִיא הַדְּגִשָּׁה שָׁל הַשְּׂמִיחָה וְעוֹד בְּהַבְלָטָה יִתְרָה בַּעַת קְרִיאַת הַתּוֹרָה, הַיִּתְכֵן.

וְלָכֵן אֶמְרָתִי לְפָרֵשׁ בַּעַת הַבֵּר מִצְוָה שָׁל בְּנֵי דוֹד'ל שִׁיחִי בְּשַׁבַּת בְּרֵאשִׁית תש"ג, שֶׁהַפְּרוּשׁ הוּא שׁוֹנָה לְחִלוּטִין. כִּי הַיֶּצֵר הָרַע שׁוֹלֵט עַל הָאָדָם מַעַת לְדָתוֹ (סְנֵהדְרִין צא): וְהַיֶּצֵר הַטּוֹב מְגִיעַ רַק כְּשֶׁנַּעֲשֶׂה בֵּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וַיּוֹם אֶחָד (אֲבוֹת דְּר"נ פט"ז מ"ב), אִם כֵּן אֵיזָה כַּח כָּבֵר יִכּוֹל לְהִיֹּת לִיצֵר הַטּוֹב לְהַשְׂפִיעַ עַל הַנַּעַר וּלְשַׁנּוֹתוֹ לְטוֹבָה, לְאַחַר שֶׁהַיֶּצֵר הָרַע אֶחָז וְשָׁלֵט בְּיַלְד שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים תְּמִימוֹת. רַק לָכֵן נִתְּנוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל בְּפָרְקֵי אֲבוֹת (פ"ה מ"א) אֶת סִדְרֵי הַלְמוּד לְיַלְד, בֵּן חֲמֵשׁ לְמִקְרָא, בֵּן עֶשְׂרִי לְמִשְׁנָה בֵּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה לְמִצְוֹת, וְהַמִּצְוָה הָרֵאשׁוֹנָה שָׁל תְּפִלּוֹ הִרִי הוּא מְקוֹם לְפִי מְנַהֲגוֹ חֲדָשׁ לְפָנָי שֶׁנַּעֲשֶׂה בֵּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה. זֹאת אוֹמְרָת שְׁעוֹד בְּטָרָם מְגִיעַ הַיֶּצֵר טוֹב, לֹא מֵאֲפָשִׁרִים לְיַלְד לְקַבֵּל כָּלֵל אֶת הַיֶּצֵר הָרַע, כִּי ה'מִקְרָא, מִשְׁנָה, מִצְוָה' שְׁעִמּוֹ בְּמִשְׁפָּה הַזְּמָן עַד שְׁנַת הַשְּׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, הֵם כְּמוֹ חֲלִילִים הַלּוֹחֲמִים בְּחֵרוֹף נֶפֶשׁ שְׁלֹא לְתַת מְנוּחָה לִיצֵר הָרַע לְהַתְחַזֵּק בְּאַחִיזָתוֹ, עַד לְהַגְעֵת הַיֶּצֵר הַטּוֹב, וּבְגִין כֵּךְ יִכּוֹל הַיֶּצֵר הַטּוֹב בְּהַגִּיעוֹ בְּשַׁנַּת הַשְּׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה לְלַחֵם נֶגְדַּת הַיֶּצֵר הָרַע וּלְשַׁמֵּר אֶת הָאָדָם מֵעֲבָרָה. לָכֵן מַעַתָּה נִכּוֹן הַדְּבָר שֶׁתִּקְנוּ חֲכָמִים שֶׁהָאֵב בַּעַת מְלֹאת לְבָנוֹ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, יִלְהִיב וְיִפְתַּח אֶת ה'בֵּר מִצְוָה' בְּאֶמִירַת הַבְּרָכָה 'בְּרוּךְ שְׂפָטְרָנִי'. כִּי זֶה אֶכֶן מַה שֶׁהָאֵב מִתְכַּוֵּן לֹאמֵר, שְׂאִם הַנַּעַר לְאַחַר הִיֹּתוֹ בֵּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וַיּוֹם אֶחָד יִנְהַג שְׁלֹא פְדִין, הִיָּה זֶה נוֹגַע לוֹ מִמֵּשׁ כְּשֵׁם

בְּרַכַּת 'בְּרוּךְ שְׂפָטְרָנִי'

וְיִגְדְלוּ הַנַּעֲרִים וַיְהִי עֲשׂוֹ אִישׁ יָדַע צִיד אִישׁ שְׁדָה וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יָשָׁב אֱהָלִים (כה, כז).

וּבְמִדְרַשׁ רַבָּה (סג, י'): רַבִּי לׁוֹי אָמַר מְשָׁל לְהַדָּם וְעַצְבוֹנִית שְׁהִיו גְּדֻלִים זֶה עַל גְּבִי זֶה, וְכִיּוֹן שֶׁהִגְדִּילוּ וְהַפְּרִיחוּ זֶה נוֹתֵן רִיחוֹ וְזֶה חוּחוֹ, כֵּךְ כָּל י"ג שְׁנָה שְׁנִיָּהם הוֹלְכִים לְבֵית הַסֵּפֶר וּשְׁנִיָּהם בָּאִים מִבֵּית הַסֵּפֶר. לְאַחַר י"ג שְׁנָה זֶה הִיָּה הוֹלֵךְ לְבֵית מְדַרְשׁוֹת וְזֶה הִיָּה הוֹלֵךְ לְבֵית עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, צְרִיךְ אָדָם לְהַטְפִּיל בְּבָנוֹ עַד י"ג שְׁנָה, מִכָּאֵן וְאִילָךְ צְרִיךְ שְׂיִאמֵר 'בְּרוּךְ שְׂפָטְרָנִי מְעַנְשׁוּ שָׁל זֶה'.

סֵפֶר הַרְה"ק ר' אַבְרָהָם יִצְחָק קֶאֱהֵן מִתּוֹלְדוֹת אֶהְרֵן זִיע"א, בַּעַל 'דְּבָרֵי אֲמוּנָה', שְׁבִיּוֹם שֶׁנַּעֲשֶׂה גְדוֹל, בֵּר מִצְוָה, שְׂכִידוּע מוֹהַר הַקְּדוּשׁ שְׂאָז מְקַבְּלִים אֶת מְלֶאךָ הַיֶּצֵר טוֹב, הַרְגִישׁ בְּיוֹם קְדוּשׁ זֶה אוֹר מְפָלָא וְנַעַם תַּעֲנוּג רּוּחָנִי עַד שֶׁהַרְגִישׁ שְׁעוֹד מַעַט אֵי אֲפָשִׁר לוֹ לְסַבֵּל עוֹד. וּבְקִשׁ מַה־שִׁי"ת שְׂיִוְכַל לְסַבֵּל וּלְקַבֵּל אֶת הָאוֹר ('זְכוֹר לְאַבְרָהָם' עִמּוֹד קִצּוֹ אוֹת טז).

עֲשִׂיתִי מַה שְׂמַטְל עָלֵי

כְּתַב הַרְה"ק ה'אֲמָרִי שְׂאוּל', רַבִּי שְׂאוּל דִּידִיָּה אֶלְעָזָר טָאוֹב מִמֵּאֲדוּץ זִיע"א: בַּעַת שֶׁהָאֵב מִשְׂמִיעַ הַבְּרָכָה 'בְּרוּךְ שְׂפָטְרָנִי מְעַנְשׁוּ שָׁל זֶה', מְפָרְשִׁים בְּפִשְׁטוֹת שֶׁהָאֵב שְׂמַח שֶׁהוּא נִהִיָּה פְטוּר מִכָּאֵן וְאִילָךְ מְלַחֵעַנֵשׁ עַל חֲטָאֵי בְּנוֹ שֶׁנַּעֲשֶׂה בֵּר עוֹנֵשִׁין בְּעַצְמוֹ. וְדָבָר זֶה אֵינּוּ מוֹבֵן, שֶׁהִרִי תְּמִיד רוֹאִים אֲנִי שְׂאָב מוֹכֵן לְסַבֵּל עֲבוּר בְּנוֹ, 'כְּרַחֵם אֵב עַל בְּנִים', וְכֵאֵן זֶה לְהַפְּךָ. הִיִּתְכֵן שְׂאָב הִיָּה מְרַצָּה וְשְׂמַח שְׂמַחִים מְסִירִים מְעָלִיו אֶת עַל הַעֲנָשִׁים שְׁהִיו לוֹ

חִידוֹן אֶזְרָנוֹת - נוּשָׂא פְרָסִים מִי בּוֹכָה בְּפְרֻשַׁתֵּנוּ?

פְּתָרוֹן הַחִידָה - פְּרֻשַׁת רֵאָה:

ש. אִיזוֹ מִצְוָה בְּפְרֻשָׁה זוֹ כּוֹלֶלֶת דְּלֵת?

ת. אִם עֲבַד עֲבָרֵי רּוּצָה לְהַמְשִׁיךְ וּלְעַבּוֹד אֶצֶל אֲרוֹנֵיוֹ יוֹתֵר מִשְׁשׁ שָׁנִים, צְרִיכִים לְרַצּוֹעַ אֶת אֲזוֹנוֹ הַיְמָנִית בְּדֵלֶת (דְּבָרִים טו יז).

שֵׁם הַזּוֹכָה בְּסִידוֹר מִתִּיבַת מְנַחֵם מְעִרִיב בְּהוּצַאת "עוֹז וְהַדְרָ":

פְּרֻשַׁת רֵאָה:

ה' דוֹד לּוֹצֵקִין מְמוּדִיעִין עֵילִית.

פְּתָרוֹן הַחִידָה וְכֵן שֵׁם הַזּוֹכָה, יְפֹרְסֵמוֹ אִי"ה בְּגִלְיוֹנוֹת הַבָּאִים

הַפּוֹתְרִים נִכּוֹנָה יִכְנַסוּ לְהַגְרָלָה אִי"ה

עַל סִידוֹר מִתִּיבַת מְנַחֵם מְעִרִיב בְּהוּצַאת "עוֹז וְהַדְרָ".

אֶת הַפְּתָרוֹנוֹת יֵשׁ לְשַׁלּוֹחַ אֵלֵינוּ עַד לְיוֹם שְׁנִי

לְמַסְפֵּר פִּקְס: 077-470-26-81

אוֹ לְמִייל: magdenot@gmail.com

נֹא לְכַתּוֹב שֵׁם, כְּתוּבַת מְדוּקָה וְטַלְפוֹן.

בְּרֵאשׁ הַדָּף לְצִיּוֹן "עֲבוּר חִידוֹן לְנוֹעַר".

